

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020-2025 (skrajne daty)

1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu/ modułu	Podstawy terapii manualnej
Kod przedmiotu/ modułu*	
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Kolegium Nauk Medycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Fizjoterapia
Poziom kształcenia	Studia jednolite magisterskie
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr studiów	III rok, 5 semestr
Rodzaj przedmiotu	Podstawy fizjoterapii
Język wykładowy	Polski
Koordinator	Dr Adrian Kuźdzał
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Adrian Kuźdzał- wykład i ćwiczenia laboratoryjne Dr Grzegorz Magoń- ćwiczenia laboratoryjne Mgr Anna Olech-Kuciemba

* - zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.2. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	GN	Liczba pkt ECTS
15	-	-	40	-	-	-	20	3

1.3. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.4. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Opanowanie treści przedmiotów: anatomia, fizjologia, biomechanika, kinezyterapia, masaż leczniczy.

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1.Cele przedmiotu

C1	Poznanie teoretycznych, metodycznych i praktycznych podstaw terapii manualnej. Wskazań i przeciwwskazań do terapii manualnej.
C2	Opanowanie techniki samodzielnego wykonywania podstawowych zabiegów z zakresu terapii manualnej stawów obwodowych.
C3	Opanowanie zaawansowanych technik manualnych potrzebnych do celów diagnostycznych, leczniczych i naukowych.
C4	Umiejętność wykonywania podstawowych zabiegów i testów funkcjonalne z zakresu terapii manualnej u osób z chorobami i dysfunkcjami kończyn – stosownie do ich stanu klinicznego i funkcjonalnego.
C5	Umiejętność posługiwania się sprzętem wykorzystywanym podczas wykonywania zabiegów i testów funkcjonalnych z zakresu terapii manualnej
C6	Umiejętność prowadzenia dokumentacji medycznej dla potrzeb fizjoterapii.

3.2 EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Zna i rozumie metody oceny zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych wywołanych chorobą lub urazem, narzędzia diagnostyczne i metody oceny stanu pacjenta dla potrzeb fizjoterapii, metody oceny budowy i funkcji ciała pacjenta oraz jego aktywności w różnych stanach chorobowych	C.W4.
EK_02	Zna i rozumie teoretyczne, metodyczne i praktyczne podstawy terapii manualnej.	C.W7.
EK_03	Zna i rozumie wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej.	C.W8.
EK_04	Potrafi wypełniać dokumentację stanu zdrowia pacjenta i programu zabiegów fizjoterapeutycznych.	C.U2.
EK_05	Potrafi zaplanować, dobrać i wykonać zabiegi z zakresu terapii manualnej.	C.U8.
EK_06	Potrafi obsługiwać i stosować sprzęt wykorzystywany w terapii manualnej.	C.U9.
EK_07	Potrafi wykazać zaawansowane umiejętności manualne pozwalające na zastosowanie właściwej techniki z zakresu terapii manualnej.	C.U10.
EK_08	Potrafi dobierać metody i narzędzia diagnostyczne i pomiarowe podczas planowania i realizacji badań naukowych	C.U19.

3.3 TREŚCI PROGRAMOWE

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Podanie zasad, form i warunków zaliczenia przedmiotu. Przedstawienie tematyki wykładów oraz piśmiennictwa wymaganego do realizacji tematów. Historia medycyny manualnej. Znaczenie i definicje pojęcia: medycyna manualna, terapia manualna. Kształcenie w zakresie medycyny manualnej / terapii manualnej w Polsce i na świecie.
Teoretyczne, metodyczne i praktyczne podstawy Ortopedycznej Terapii Manualnej (OMPT) oraz jej miejsce w Fizjoterapii. Podstawowe pojęcia z zakresu terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej.
Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych w terapii manualnej stawów międzypaliczkowych (DIP, PIP), śródrečno-paliczkowych (MCP), stawu promieniowo-nadgarstkowego.
Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych w terapii manualnej stawów: promieniowo-łokciowego bliższego i dalszego, ramiennie-łokciowego, ramiennie-promieniowego.
Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych w terapii manualnej stawów obręczy barkowej. Badanie screeningowe odcinka szyjnego kręgosłupa.
Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych w terapii manualnej stawów stopy: staw skokowy górny, staw skokowy dolny, stawy śródstopia.
Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych w terapii manualnej stawu kolanowego.
Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych w terapii manualnej stawu biodrowego. Badanie screeningowe odcinka lędźwiowo-krzyżowego kręgosłupa.

B. Problematyka ćwiczeń laboratoryjnych

Treści merytoryczne
Ćwiczenia organizacyjne. Podanie zasad, form i warunków zaliczenia przedmiotu. Przedstawienie tematyki ćwiczeń realizowanych w bieżącym semestrze oraz piśmiennictwa wymaganego do realizacji ćwiczeń.
Analiza kliniczna, badanie i leczenie manualne według założeń Ortopedycznej Terapii Manualnej (OPMT) w procesie kompleksowej fizjoterapii. Badania funkcjonalne oraz analiza różnicowa w terapii manualnej- analiza piśmiennictwa.
Teoretyczne, metodyczne i praktyczne podstawy terapii manualnej stawu promieniowo-nadgarstkowego. Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stawu promieniowo-nadgarstkowego . Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych
Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stawów międzypaliczkowych (DIP, PIP), śródrečno-paliczkowych (MCP) . Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych.

<p>Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stawów: promieniowo-łokciowego bliższego i dalszego. Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych</p>
<p>Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stawów: ramiennie-łokciowego i ramiennie-promieniowego. Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych</p>
<p>Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stawu ramiennego. Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych</p>
<p>Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stawów obojczyka oraz stawu łopatkowo-żebrowego. Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych.</p>
<p>Badania różnicowe objawów i dolegliwości bólowych: kończyna górna /kręgosłup. Badanie czucia powierzchniowego, odruchów oraz siły mięśni wskaźnikowych w kończynie górnej. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych.</p>
<p>Wybrane techniki terapii manualnej tkanek miękkich kończyny górnej – dobór i wykonanie odpowiednich technik z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych. Wskazania i przeciwwskazania. Dokumentacja badania i terapii. Badania obiektywizujące ocenę efektów terapii manualnej kończyny górnej.</p>
<p>Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stopy: staw skokowy górny, staw skokowy dolny. Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych.</p>
<p>Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej śródstopia. Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych..</p>
<p>Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej stawu kolanowego. Dobór i wykonie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych</p>

technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych.

Metody diagnostyki zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych oraz techniki terapii manualnej **stawu biodrowego**. Dobór i wykonanie zabiegu z zakresu terapii manualnej z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych i/lub sprzętu stosowanego w terapii manualnej. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej. Dokumentacja badania i terapii. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych. - analiza piśmiennictwa. Wskazania i przeciwwskazania do terapii manualnej.

Badania różnicowe objawów i dolegliwości bólowych: kończyna dolna /kręgosłup. Badanie czucia powierzchniowego, odruchów oraz siły mięśni wskaźnikowych w kończynie dolnej. Analiza badań naukowych pod kątem doboru metod i narzędzi diagnostycznych i pomiarowych podczas planowania i realizacji badań naukowych.

Wybrane techniki tkanek miękkich kończyny dolnej- dobór i wykonanie odpowiednich technik z wykorzystaniem zaawansowanych technik manualnych. Wskazania i przeciwwskazania. Dokumentacja badania i terapii. Badania i testy obiektywizujące ocenę efektów terapii manualnej kończyny dolnej.

3.4 METODY DYDAKTYCZNE

Wykład: informacyjno-problemowy z prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia laboratoryjne: Praktyczna nauka technik manualnych, praca w parach (symulacje pacjent/terapeuta), praca w grupach, analizy studium przypadku, rozwiązywanie zadań, dyskusje.

Praca własna studenta: praca z książką i artykułami naukowymi

4 METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01, EK_02, EK_03	Egzamin pisemny testowy z pytaniami zamkniętymi jednokrotnego wyboru i/lub otwartymi problemowymi.	W.
EK_01, EK_02, EK_03	Kolokwium ustne z pytaniami problemowymi	LAB.
EK_04, EK_05, EK_06, EK_07	Zaliczenie praktyczne	LAB.
EK_08	Analiza piśmiennictwa	LAB.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład

Ocena wiedzy (EK_01, EK_02, EK_03):

Egzamin pisemny

Zakres ocen:

- 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)
- 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
- 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
- 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowolająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
- 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 61%-68% (zadowolająca wiedza z licznymi błędami)
- 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowolająca wiedza, liczne błędy)

Ćwiczenia laboratoryjne

Ocena wiedzy (EK_01, EK_02, EK_03):

Kolokwium ustne z pytaniami otwartymi problemowymi.

Możliwe „wejściówki” (krótkie niezapowiedziane sprawdzenie pisemne lub ustne wiadomości) z 2 ostatnich zajęć.

Zakres ocen:

- 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100%
- 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92%
- 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84%
- 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76%
- 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 61%-68%
- 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%

Ocena umiejętności (EK_04, EK_05, EK_06, EK_07):

Zaliczenie praktyczne - przygotowanie i przeprowadzenie badania oraz terapii stawów kończyn dolnych i/lub górnych wg materiału objętego programem zajęć w semestrze. Dokumentacja badania i zastosowanych technik.

Zakres ocen.

- 5.0 – samodzielnie, prawidłowo pod względem merytorycznym i metodycznym przygotowuje i przeprowadza badanie i terapię stawu wybranego przez prowadzącego, nie wymaga żadnych uwag prowadzącego. Prawidłowo dokumentuje badanie i zastosowane techniki.
- 4.5 – samodzielnie, poprawnie pod względem merytorycznym i metodycznym przygotowuje i przeprowadza badanie i terapię stawu wybranego przez prowadzącego, wymaga drobnych uwag prowadzącego, głównie natury technicznej do prowadzonego pokazu. Wymaga drobnych uwag do dokumentacji badania i zastosowanych technik.
- 4.0 – samodzielnie, poprawnie pod względem merytorycznym i metodycznym przygotowuje i przeprowadza badanie i terapię stawu wybranego przez prowadzącego, wymaga niewielkiej pomocy prowadzącego pod względem technicznym oraz metodycznym do prowadzonego pokazu. Wymaga uwag do dokumentacji badania i zastosowanych technik.
- 3.5 - samodzielnie, poprawnie pod względem merytoryczny i metodycznym przygotowuje badanie i terapię stawu wybranego przez prowadzącego, a następnie przeprowadza je z umiarkowaną pomocą prowadzącego pod względem technicznym oraz metodycznym. Wymaga znacznej pomocy w

prawidłowym udokumentowaniu wyników badania i zastosowanych technik.

3.0 – samodzielnie przygotowuje badanie i terapię stawu wybranego przez prowadzącego, pokaz wymaga korekty ze strony prowadzącego, a następnie przeprowadza pokaz wymagając umiarkowanej pomocy prowadzącego pod względem technicznym oraz metodycznym. Wymaga bardzo dużej pomocy w prawidłowym udokumentowaniu wyników badania i zastosowanych technik.

2.0 – nie potrafi samodzielnie przygotować badania i terapii wybranego stawu i/lub prawidłowo je przeprowadzić mimo pomocy prowadzącego. Nie potrafi prowadzi dokumentacji badania i zastosowanych technik.

Ocena umiejętności (EK_08):

Zaplanowanie badania naukowego w oparciu o najnowszą literaturę na temat zlecony przez prowadzącego oraz praktyczne wykorzystanie uzyskanej wiedzy, dobrał odpowiednie narzędzia diagnostyczne i pomiarowe. Ocena: ZAL / NZAL

ZAL – student zaplanował badanie naukowe na podstawie minimum 2 artykułów na temat zlecony przez prowadzącego wg podanego schematu i praktycznie wykorzystał uzyskaną wiedzę do zebrania danych, dobrał odpowiednie narzędzia diagnostyczne i pomiarowe.

NZAL - student nie zaplanował badania naukowego/ lub zaplanował badanie naukowego na podstawie mniej niż 2 artykułów na temat zlecony przez prowadzącego wg podanego schematu lub nie wykorzystał uzyskanej wiedzy do zebrania danych potrzebnych do analizy, lub schemat pracy jest niezgodny z podanym przez prowadzącego lub dobrał nieodpowiednie narzędzia diagnostyczne i pomiarowe.

Ocenę pozytywną z przedmiotu można otrzymać wyłącznie pod warunkiem uzyskania pozytywnej oceny za każdy z ustanowionych efektów uczenia się.

Ocenę końcową z przedmiotu stanowi średnia arytmetyczna z uzyskanych ocen.

Istnieje możliwość zmiany formy zajęć oraz zaliczeń: kontaktowa / zdalna / hybrydowa zależnie od bieżącej sytuacji epidemicznej i po uzyskaniu zgody kierownika kierunku.

5. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w godzinach oraz punktach ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	55
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	18
SUMA GODZIN	75

SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3
--------------------------------	---

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaltenborn F. Manualna mobilizacja stawów. Badanie stawów i podstawy leczenia. Tom1 Kończyny. Wyd. Mirosław Dębski – Terapia Manualna, Toruń 2020. 2. Westerhuis P., Wiesner R. Wzorce Kliniczne w Terapii Manualnej. IMTA / OrtoKursy 2019.
<p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Frisch H., Roex J. Terapia manualna. Poradnik wykonywania ćwiczeń. PZWL, Warszawa 2015. 2. Banks K., Hengeveld E. Terapia manualna wg Maitlanda. Urban & Parnter 2013. 3. Wolf U. Ilustrowany atlas terapii manualnej. Tom I, II. Med-Media, Warszawa 2012. 4. Physiotherapy Review (wcześniej Medycyna Manualna - kwartalnik PTMM). Kwartalnik Krajowej Izby Fizjoterapeutów (KIF) 5. Hengeveld E., Banks K. Maitland's Peripheral Manipulation. Elsevier 2013. 6. Donald A. Neumann. Kinesiology of the Musculoskeletal System Foundations for Rehabilitation. Mosby 2016. 7. Kuźdzał A., Liszka J. Ocena skuteczności fizjoterapii u pacjentów po chirurgicznym leczeniu kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego. Medycyna Manualna 2019, 23, 4: 19-30 8. Hengeveld E., Banks K. Maitland's Peripheral Manipulation. Elsevier 2013. 9. Donald A. Neumann. Kinesiology of the Musculoskeletal System Foundations for Rehabilitation. Mosby 2016.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej